

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάμβα 6 (3ος όροφος), 10674 Αθήνα, τηλ: 210 7233221-2; 210 7233216;

φαξ: 210 7233217; e-mail: info@nchr.gr, website: www.nchr.gr

**Παρατηρήσεις επί της 6^{ης} Περιοδικής Έκθεσης της Ελλάδας προς την
Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη των Διακρίσεων
κατά των Γυναικών (CEDAW)**

1. Κατ' αρχήν σας συγχαίρουμε για την πλούσια πληροφόρηση που περιέχει η Έκθεσή σας και μάλιστα συντεταγμένη κατ' άρθρο της CEDAW.

2. Δεν θεωρούμε ότι είναι εξ ίσου πλήρης η περιγραφή της πραγματικής κατάστασης στην Ελλάδα σχετικά με τις διάφορες όψεις της φαινομενολογίας της ισότητας. Για παράδειγμα: τα σχετικά με τη σεξουαλική παρενόχληση της γυναίκας στην εργασία, τα σχετικά με την εφαρμογή της κατανομής των φροντίδων για το παιδί και το σπίτι μεταξύ των μελών του ζεύγους καθώς και της χρήσης γονικής άδειας μεταξύ των γονέων.

Επίσης έχουν ανάγκη περισσότερης ανάπτυξης -πέραν της αναφοράς της σχετικής νομοθεσίας και των αριθμών που προβάλλει ειδικός ερευνητής- τα της πραγματικής κατάστασης της εκμετάλλευσης πορνών, της μεταχείρισης τους, ιδίως των αλλοδαπών, από τους εκμεταλλευτές και των συνθηκών κράτησής τους όταν ευρίσκονται σε αναμονή απέλασης.

Ως προς τον εμφανιζόμενο σήμερα αριθμό ιδίως παιδιών, που είναι αντικείμενο σεξουαλικής εκμετάλλευσης, αξίζει να σημειωθεί η τροποποίηση του ΠΚ, νέα παρ. 3 του άρθρου 348, που κατέστησε αξιόποινη, χαρακτηρίζοντάς την ως διευκόλυνση της αλλότριας ακολασίας, την προσφορά με αγγελίες, εικόνες και λοιπές διαφημιστικές μεθόδους ανηλικών προσώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση. Η επαινετέα αυτή διάταξη είναι, ωστόσο, εύλογο να προκαλεί περισσότερες προφυλάξεις εκ μέρους των εκμεταλλευτών και συνεπώς να συντελεί στην εμφάνιση μικρότερου αριθμού θυμάτων.

Αλλά και οι αριθμοί που αφορούν τις γυναίκες-θύματα δεν μπορεί να είναι ακριβείς, λόγω των προφυλάξεων των εκμεταλλευτών, λόγω της αδυναμίας των θυμάτων, ιδίως αλλοδαπών, να αντιδράσουν και μάλιστα χωρίς να επιδεινώσουν τη θέση τους, αλλά κυρίως και λόγω των τεραστίων κερδών των εκμεταλλευτών, που τους επιτρέπουν να εξασφαλίζουν το ακαταδίωκτο.

Εξ άλλου η χρήση του Internet και γενικά ηλεκτρονικών μεθόδων δυσχεραίνουν την αποκάλυψη των πράξεων όπως και η έλλειψη επαρκούς και ουσιαστικής υποστήριξης των θεμάτων, αν καταφέρουν να καταγγείλουν τους εκμεταλλευτές τους.

Πάντως η αστυνομική δράση σε αυτόν τον τομέα εμφανίζεται κάπως ζωηρότερη το τελευταίο χρονικό διάστημα.

3. Μεταξύ των δραστηριοποιούμενων φορέων αναφέρονται και μερικοί, ιδίως του ιδιωτικού τομέα, των οποίων οι δραστηριότητες δεν πληρούν ουσιαστικά τα καθήκοντα που τυπικά φέρονται να εκπληρώνουν.

4. Μερικές ρυθμίσεις, νομοθετικές, διοικητικές κ.ά., που αναφέρονται σε ένα τομέα (ένα άρθρο της CEDAW) μπορούσαν να καταταχθούν και σε άλλον ή μάλλον σε άλλον. Θα μπορούσε να γίνεται απλώς και παραπομπή στον άλλον τομέα.

5. Νομοθετικά μέτρα αναφέρονται πάμπολλα στο κείμενο και μάλιστα όχι κατά εντελώς συστηματικό τρόπο.

Νομίζουμε ότι σκόπιμο είναι να καταρτισθεί ένας συνολικός πίνακας νομοθετικών ρυθμίσεων χωρισμένος σε δύο μέρη: Α' Μέρος τα νομοθετήματα που έχουν ως κύριο αντικείμενο την προώθηση και στήριξη της ισότητας και Β' Μέρος, τα νομοθετήματα με άλλο βασικό αντικείμενο που απλώς περιέχουν και κάποια ή κάποιες διατάξεις που στοχεύουν στην ισότητα. Ο πίνακας αυτός θα μπορούσε να μπει στο τέλος ή ανάμεσα στα παραρτήματα.

6. Αμφιβάλλουμε για την ανάγκη δημιουργίας και νέων μηχανισμών για την ισότητα των φύλων, των οποίων την ίδρυση προτείνει η Έκθεση (σελ. 7 Έκθεσης). Νομίζουμε ότι τα υπάρχοντα που προκύπτουν από την ίδια Έκθεση, είναι αρκετά. Και γνωρίζουμε ότι και τα απασχολούμενα πρόσωπα είναι υπεραρκετά.

Το σημαντικό είναι η αξιοκρατική στελέχωσή τους, η βελτίωση της λειτουργίας του καθενός και ο επιτυχής συντονισμός τους. Ο τελευταίος θα δυσκολευθεί τόσο περισσότερο, όσο θα αυξάνει ο αριθμός τους.

7. Δεν θεωρούμε άσκοπο να σημειώσουμε ότι χρήσιμο θα ήταν να υπήρχε, σε κάποιο σημείο του κειμένου σας, κάποια απάντηση στις αβάσιμες και σκόπιμες κατηγορίες από το εξωτερικό –υποκινούμενες από κύκλους που εφαρμόζουν σχέδιο δυσφήμισης της Ελλάδας-- ότι στην Ελλάδα παντρεύουμε τα κορίτσια με αντιπρόσωπο ή/και από ηλικία 11 ετών. Πρόκειται για σπανιότατους γάμους μεταξύ μουσουλμάνων, τελούμενους από τον Μουφτή της Κομοτηνής, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης των Αθηνών (1913) ή της Λωζάνης (1923). Ο Μουφτής, αρμόδιος κατά τις συνθήκες αυτές για θέματα οικογενειακού δικαίου, εφαρμόζει κατά την κρίση του τους κανόνες της σαρία ή θρησκευτικά ή κοινωνικά μουσουλμανικά έθιμα. Οι παραπάνω δύο Συνθήκες είναι καθ' όλα ισχυρές με εξαίρεση ορισμένες διατάξεις που έχουν τροποποιηθεί από νεότερες και ειδικότερες διεθνείς συμβατικές διατάξεις (άρθρο 30 Σύμβασης της Βιέννης για το δικαιο των διεθνών συνθηκών, 1969) όπως συμβαίνει για τις διατάξεις περί γάμου. Επί πλέον κοινωνικά, πολιτιστικά και θρησκευτικά έθιμα που ο Μουφτής εφαρμόζει τυχόν κατά την εκτέλεση του γάμου, σε καμιά περίπτωση δεν είναι εφαρμοστέα αν συγκρούονται με δικαιώματα του ανθρώπου. Ρητά η παρ. 5 της Παγκόσμιας Διακήρυξης της Βιέννης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (1993) δίνει τη προτεραιότητα στις διατάξεις για τα δικαιώματα του ανθρώπου όταν αυτές συγκρούονται με έθιμα και παραδόσεις θρησκευτικά, κοινωνικά ή πολιτιστικά. Τέτοιες ακριβώς είναι οι διατάξεις για τον γάμο (ηλικία γάμου, προσωπική συναίνεση αυτών που παντρεύονται κ.λ.) των σύγχρονων διεθνών συμβάσεων (βλ. άρθρο 23, παρ. 2 και 3 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων). Τη γραμμή αυτή ακολουθούν, παρά τις έντονες διαμαρτυρίες του Μουφτή, και οι ελληνικές Αρχές που δεν θεωρούν ισχυρούς τέτοιους γάμους τελεσθέντες από τον Μουφτή κατά παράβαση νεότερων συμβατικών διατάξεων και μάλιστα προστατευτικών των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Επί του θέματος αυτού βλ. και Γνωμάτευση-Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην Έκθεσή της του 2003, σελ. 110-119.

8. Τελικά, επιθυμούμε να σημειώσουμε ότι η Έκθεσή σας χρήσιμο είναι να διανεμηθεί σε πολλούς φορείς που ασχολούνται έστω και όχι αποκλειστικά με τα θέματα της ισότητας (κυβερνητικούς και ΜΚΟ) λόγω της πλούσιας πληροφόρησης που περιέχει.

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 2005